

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelki: Ljubljana Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri poš. čet. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

JUTRO

Služabnik Gospoda in naroda

V petek ponoči je poklical Gospod v svoj vinograd zvestega služabnika, upokojenega mestnega župnika Ivana Vrhovnika, ki mu je nad pol stoletja zvesto služil sredi slovenskega ljudstva. Z Ivanom Vrhovnikom je odšel na drugi brez zopet eden onih svetlih predstavnikov našega svečeniškega stanu, ki so s svojimi tihimi, a vzornimi in nesebičnim delom utirali narodu pot v boljše bodočnost. Kot sin siromašnega cerkvenika je prebil mladost slovenskega študenta, polno odgovodi in samozatajevanja, pa tudi vere v poslanstvo slovenske inteligence. Srce ga je vlekle v službo znanosti. Usoda pa mu ni izpolnila te vroče želje, ki je gnala še sivolasega starčka, da se je hotel vpisati na novo otvoreno ljubljansko univerzo.

Delu za narod je bilo posvečeno vse dolgo življenje župnika Vrhovnika: od trenutka, ko je nastopil kot mlad kaplan prvo službo v lepi Sorbi, pa do časa, ko je kot sivolas starček onemogel sredi svojih tisočerihih zapiskov, v katerih je beležil obraz našega človeka in naše zemlje iz starih urbarjev, ženitovanjskih pisem, mrtvaških in rojstnih knjig ter orumenelih zapršenih sodnih zapiskov. S koliko ljubeznijo in potrpljenjem je oblikoval iz teh tisočerihih zapiskov zgodovino župnij, v katerih je služil kot svečenik, ve le tisti, ki je imel srečo opazovati ga pri delu. Mnogo tega, kar je napisal, je natisnjeno, še več leži v rokopisu ali pa zbraneega v skrbno urejenem materialu, ki bo omogočil nadaljevati mladim silam od njega započeto delo.

Rasel je blagi Vrhovnik v dobi narodnih taborov in tistega širokega rodoljubja, ki je tako značilno za dobo pred sedemdesetimi leti. Ni pa se izgubil tudi samo v besedah in visoko zasnovanih narodnih programih; v spoznanju problema malega naroda se je takoj lotil podrobnega in realnega dela na terenu. On je bil, ki je napisal 28. novembra 1884 v »Slovenskem Narod« svoj zgodovinski uvodnik, v katerem je pozval Slovence k ustanovitvi Družbe sv. Cirila in Metoda. Postal je s tem duhovni oče naše zasluzne CMD. Enako spoznanje, da je za obstoj malega naroda nujno potrebno pozitivno podrobno delo, ga je dolga leta pozneje, že zrelega moža, povezovalo v tesno prijateljstvo z dr. Gregorjem Zerjavom, kateremu je bil svetovalec in zavezanec zlasti tudi pri njegovih reformnih akcijah za CMD. Objava njegovih spominov bo pokazala, kako visoko je cenil pokojni Vrhovnik sposobnosti dr. Zerjavi in kolike so bile nade, ki jih je polagal na tega voditelja nove slovenske mladine.

Čudovita in naravnost ganljiva je bila ljubezen Vrhovnika do mladine, s katero je živel v tesnih stikih vse do svoje smrti. S kolikimi simpatijami je zasledoval delo slovenske revolucionarne mladine po balkanski vojni okoli »Preporoda« ter trepetal za njeno usodo pred erozijskimi sodišči v letih strahote in umiranja. O ljubezni in razumevanju pokojnika za vse dejanje in nehanje slovenske mladine prča najzgovorneje njegova bogata knjižnica, v kateri menda ne manjka spisa iz vrst slovenske mladine od prvih odklicev slovenskih akademikov v letu revolucije 1848 pa skoro do poslednjih dni, ko je večasi tarna, da jo je vedno težje razumeti.

S pokojnim Ivanom Vrhovnikom lega v grob Slovenec in Jugosloven, ki bi si lahko s ponosom nadel pridevek slovenoborca v plemenitem in pravilnem smislu te besede. Saj se je bil za slovenstvo v času, ko so po naših trgih še gospodarili nemškutarji ter je vedno in povsod dokumentiral, da naravnost strastno ljubi svoj narod in v svoj materinski jezik. V stotinah svojih člankov v »Slovenskem braniku« je ponavljal: »Bodimo Slovenci! Branimo slovensko posest!« S kolikom ponosom in ljubeznijo je nosil v tistih časih, ko so v Ljubljani še vihrale črnozlate zastave, pomočane s frankfurtaricami, v gumbični slovensko trobojko. In v tistih časih ni bilo v trnovskih zvonikih previsoke line, da bi iz nje ne vihrala narodna trobojka ob cerkvenih in narodnih praznikih.

Mož, ki je očeval slovenstvu na tisoče slovenske dece na vseh naših ogroženih mejah in ki je tako ljubil slovensko tiskano besedo, da do zadnjih let skoro ni bilo slovenske knjige, ki je ne bi kupil in uvrstil v svojo bogato knjižnico, pa ni bil samo velik Slovenec, nego tudi velik Jugosloven. In to ne šele od večeraj. Skoro vzporedno z razvojem njegove slovenske zavesti je raslo v njem tudi prepričanje, da je dokončna rešitev slovenskega vprašanja samo v jugoslovenstvu. Kolikokrat mu je v letih suženjstva in borb begalo oko preko stalno se rušečih slovenskih meja k bratom na sever, vzhod in jug. Romal je na Velehrad, romal v Prago, sanjal je o panslavistični Rusiji in spremljal v duhu pokojnega velikega vladiko Strossmayerja na njegovi veleizdajniški poti v Moskvo. Končno pa mu je v vselej obstalo oko na jugu in njegovo srce je pristalshovalo poročilu prijateljev, ki so hodili dolgo pred svetovno vojno v Beo-

„Jugoslovenska misel je temelj države!“

Programatičen govor notranjega ministra g. Velje Popovića — Pomen nacionalne ideje Absurdnosti prvih let po zedinjenju — Bistvo jugoslovenstva

Sinoči ob 20. uri je otvoril notranji minister g. Velja Popović niz govorov, v katerih bodo člani vlade razpravljali o nacionalno političnem in delovnem programu vlade ter na ta način podrobneje obrazložili vladni volilni program. Govor ministra Popovića je bil posvečen nacionalni misli in jugoslovenstvu kot osnovi vsega bodočega vladinega dela. V svojem govoru je proglašil g. minister jugoslovensko misel kot temeljno idejo našega nacionalnega in državnega življenja. Poudaril je, da je zgodovinski razvoj vseh treh jugoslovenskih plemen pod tujimi vplivi že krenil v smer, da se razvijajo definitivno v tri različne narode in se dokončno razidejo. Svetovna vojna pa nam je prinesla zedinjenje in svobodo. Pogreška je bila, da se ni temu primerno vodila tudi državna politika vse od prvega početka zedinjene države. Pokazal je, da je dobila skupna država ime SHS kot zunanjo označbo nekake federacije treh narodov, istočasno pa je bil na znotraj uveden pretiran administrativni centra-

listični režim, ki je zaradi svoje tehnične nedoraslosti še poglobljal razlike med nami, namesto da bi jih odstranjeval.

Iz celotnega govora ministra notranjih del je jasno razvidno, da stoji vladna g. Jevtića na stališču integralnega edinstva. To še prav posebno potrjuje replika g. ministra Popovića na znano svoječasnno izjavo g. Uzunovića, da »kdor je dober Srb, dober Hrvat ali dober Slovenec, je tudi dober Jugosloven«. Tako interpretacija jugoslovenstva sloni po mišljenju g. Popovića na osnovi plemenskega individualizma. To je spozrazum posameznih delov, dočim smisel jugoslovenstva ni sporazum poedinih delov naroda, nego njihovo edinstvo.

Izjave notranjega ministra g. Velje Popovića tvorijo važno dopolnilo in pojasnilo k načelnemu delu vladinega volilnega programa in bodo onemogočile vsako nadaljnje samovoljno razlaganje. Zato jih bo javnost gotovo sprejela z zadoščenjem in priznanjem.

šla vse tedanje državnike in vodilne moše in vseh delov našega naroda nepravilne. Kakšna je bila neusmerjenost in kakšno je bilo celo moralno tavanje pri nekkih ljudeh, je najbolje razvidno iz njihovega beganja iz skrajnega nacionalizma v skrajni separatizem. Imamo pa tudi že take, ki dokazujejo, da so moralno popolnoma padli, ker tavajo ne le po vseh taborih, kamor slučajno zaldejo, temveč ker postavljajo mnogi tudi zahteve, ki grede čez meje, ko trde, da bi mogli posamezni deli našega naroda živeti tudi v drugi državi. To dokazuje jasno, da je nacionalna misel nezadostno razvita celo pri tistih, ki so bili apostoli narodnega edinstva.

Zgodovinska veličina šestega januarja

Podobno nezdravo stanje nam odkriva tudi bivši strankarsko - politični sistem. Zavešt strankarsko - političnega pripadništva so skrbenje gojili in krepili od zavesti nacionalnega edinstva in celo na račun narodnega edinstva.

Naša dolžnost je, da te napake vidimo in da jih pravočasno popravimo. Od tega kako bomo te napake popravili in izpopolnili temeljne elemente narodnega in državnega življenja, bo odvisna sošdnost Jugoslavije v zgodovini in v stoletjih.

Zgodovinska veličina šestojanuarskega dejanja leži v tem, da je med drugim ta tako važni in neposredni element za življenje narodne celote in narodne države tudi formalno uredil. Naš narod je pojmovan z enim imenom, ki sta mu ga določili zgodovina in usoda. S tem splošnim imenom je treba popolnoma in izenačiti vsebino nacionalne misli, jo vcepiti v zavest naroda s vsemi dovoljenimi akcijami in s njo kakor z nitjo pretkati vsakega in vse sirove naroda.

Cep rav je vodja naroda, blagopokojni kralj Učitelj s svojim šestojanuarskim aktom opozoril tudi na to važno stran, se doleži ni storilo vse tisto, kar bi se bilo moglo in moralo. Odtod tako pogosta klecanja in potresi celo tam, kjer bi jih bilo najmanj pričakovati. Vsako vprašanje, vsak problem in celo vsako osebno nezadovoljstvo hoče najti naše narodno edinstvo. Iz vsega delajo nacionalno vprašanje. Vsega je krivo nacionalno edinstvo! Zakaj? Ker narodna zavest o skupnosti in celoti, ki bi izražala splošni smisel narodnega življenja, še ni zadosti splošna in krepka.

Jedro jugoslovenske misli

Delo na tem mora biti zmerom smiselno in vdano izvršeno. Toda pri vsakem delu v tej smeri si moramo biti na či-

stem v tem, v čem je jedro naše nacionalne misli in kaj je jugoslovensko nacionalno edinstvo.

V nas pojem o jugoslovenstvu še ni vsebinsko izražen in ne vsestransko uveljavljen v narodu. Samo zaradi tega je množic nekam strah jugoslovenstva. Medtem ko gleda del Srbov v jugoslovenstvu uničevanje srbstva, gleda velik del Hrvatov v njem prikrito srbstvo. Zato je dolžnost prvih pobornikov jugoslovenske misli, da jo vsebinsko obdelajo in popularizirajo.

Kaj je torej jugoslovenstvo po svoji vsebini? Odgovor na to vprašanje ni bil doslej jasn in določen. V tem vprašanju je bilo zmerom beganje in kolebanje. Najrajši so sprejemali tisto definicijo, ki jo je podal neki predsednik ministrstva sveta na nekem zborovanju JNS, najbrž uradno v njenem imenu, in jo pojasnil. Po tej definiciji je jugoslovenstvo izraz svojstva. Ono je izraz dobrega Srba, dobrega Hrvata in dobrega Slovenca. »Samo dober Hrvat, je dober Jugosloven.« je vzkičnil ta predsednik. Po tej definiciji se iščejo dobre in krepke plemenske individualnosti, ki kot take tvorijo jugoslovenstvo. Po našem mnenju takšno pojmovanje jugoslovenstva najbolje brani in omogoča tezo separatizma o treh posebnih narodih. To vodi v cepljenje, to zahteva dobre dele, ne pa dobro celoto. Zahteva sporazum dela, ne pa edinstvo delov. To je jugoslovenstvo v znamenju centrifugalnih sil.

Takšno jugoslovenstvo bi se popolnoma skladalo s bivšim imenom naše države »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Samo ta dva elementa, bivše ime države in tako pojmovanje jugoslovenstva, nam dovolj pričata, kako dolgo in kako so zagovorniki edinstva jugoslovenske nacije tavalili, in kar je še mnogo hušje, se ogibali, da bi zgodovinsko dejstvo odkrito povedali in ga možko izvedli. Oni so najbolje izražali in branili separatistično ideologijo.

Jugoslovenstvo kot izraz nacionalne individualnosti pozna dobrega Jugoslavena. Dober Jugosloven je tisti, ki ima v sebi in nosi v sebi i Srba i Hrvata i Slovenca, ki mu je enako drago srbstvo, hrvatstvo in slovenstvo in ki vse to izraža hkratu. Ti trije plemenski elementi spadajo in tvorijo eno zgodovino interesov in eno zgodovino usode: jugoslovenstvo. Jugosloven ni samo dober Srb, temveč je Jugosloven tisti dober Srb, ki je hkratu tudi dober Hrvat in dober Slovenec. To pomeni, da jugoslovenstvo ni samo jugoslovenstvo dobrega Srba, v nasprotju s dobrim Hrvatom, temveč dobrega Srba, ki je tudi dober Hrvat in dober Slovenec, in ki je v sebi pomiril in spravil v dobro harmonije interese srbstva, hrvatstva in slovenstva.

Naše narodno edinstvo

Beograd, 9. marca. AA. Nocoj ob 20. je imel v beograjskem radiu notranji minister g. Velimir Popović govor, ki sta ga prenašali tudi ljubljanska in zagrebška postaja. Izvajal je:

Najvažnejši element za življenje in razvoj naroda sta njegova nacionalna misel in jaskost, s katero ta misel prešinja vsakega poedina in skupno vse sinove naroda. Nacionalna misel in njena moč dajeta pravico narodom do svobodne domovine. Ta misel je najzanesljivejša opora domovine tako v normalnih in zdravih časih, kakor tudi v vseh stiskah in krizah. V normalnih in zdravih časih se iz te misli črpajo življenjski sokki za moralno strukturo in nadaljnji razvoj naroda in države. Pod njenim blagodejnim učinkom se razvijajo vse sile naroda, na katerih podlagi šele narod lahko zavzame zasluženo mesto v mednarodni skupnosti. V nezdravih in hudih časih je nacionalna misel zanesljiv rešilni čoln. Ta misel je steber, okoli katerega je zbran ves narod, da se ne pogubi in ne zaide in ne razcepi in ne propade pod udarcih teh nezdravih časov. Zato mora biti nacionalna misel stalna, zmerom sveža in čvrsta, neskaljena. Kadar ta misel omahuje, nastanejo v življenju narodov klecanja in padci ali celo izginejo narodi z zgodovinskega prizorišča. Če je pa sveža in stanovitna, narodi niti v padcu ne klonejo.

Nacionalna misel med Jugosloveni

Ogledimo si samo zgodovino našega naroda, ki nam je največje odkritje spoznanja, da je nacionalna misel božanska moč. Kako težka so bila naša ločljiva in zgodovina, toda vseeno nas zgodovina ni izbrisala! Tudi pri padcu smo zmagovali. Zakaj nacionalna misel je z močjo svojih sokov krepila in obnavljala strte sile z novimi napori i državo i celoto naroda tudi tedaj, ko so bili neprijatelji prepričani, da je popolnoma razkosana, razbita in izgubljena. Nacionalna misel, ki je po obliki izražena v narodnem imenu, vsebuje kolektivno zavest prebivalcev o istovestnosti in skupnosti naroda.

Do osvoboditve in zedinjenja je naša nacionalna misel pod vplivom tujih režimov in drugih nenarodnih sil izseparirala tri ple nena naroda in jih razvijala v tri narode. Toda vžle vsem tem vplivom ni prišlo do popolnega separiranja narodne misli o edinstvu in celoti. Ni prišlo deloma zaradi posameznih narodnih akcij in velikih osebnosti pri vseh naših plemenih, po drugi strani pa zaradi zgodovinskega vpliva srbškega dela naroda. Z ustanovitvijo srbške samostojne države je misel o nacionalnem edinstvu vžle vsemu zatiranju naglo rasla pri vseh naših plemenih. To delo in ta izraz svobode je prišel do veljave z razvojem in močjo Srbije. In ta misel bi bila organsko prišla do polnega izraza in polne moči, da ni nastal nenadoma mednarodni potres, od čigar vzrokov eden je ravno v pospešenem razvoju naše jugoslovenske narodne misli.

grad. V letu obiska delegacije srbških oficirjev v Ljubljani je napisal v svoj dnevnik: »Kdaj bodo srbški vojski spremljali na Telovo v Trnovem baldahin z Najsvetejšim?«

Usoda mu je naklonila izpolnitev njegovih sanj. Eden najlepših dni v njegovem življenju je bil 29. oktobra 1918. S drhtečo roko in solznih očih je prvič po dolgih letih vojnih strahot zopet razvil narodno trobojko ter jo stisnil v roke svojemu učencu: »Fant, pridriži jo na vrh moje lipe, da jo bo videlo vse Trnovo. Dočakal sem svobodo in lastno državo, o kateri si nekoč nisem upal niti sanjati. Sedaj rad umrem!«

In tisto uro, ko so zvonili zvonovi osvobojenja, je stari župnik sredi svojega vrta pozabil na vse bridkosti, ki jih je moral pretrpeti zato, ker je preveč ljubil svoj narod že v dobi, ko so mnogi ljubezen do naroda proglašali še za poganstvo. Odpustil je vsem, ker je veroval, da so se v tej uri osvobojenja

Usodne posledice tujih vladavin

Avstro-Ogrska ni mogla z drugimi sredstvi udušiti in zamoriti naše nacionalne misli, zato je hotela z vojno porušiti ustvarjanje te misli in svobodo Srbije. Iz tega mednarodnega potresa se je rodila naša narodna država v dobi, ko je narodna misel o edinstvu in skupnosti bila v polnem razmahu, vendar pa še ni bila popolnoma razvita. Prva dolžnost je zatorej bila, da se delo v tej smeri nadaljuje tudi v narodni državi z vsemi tistimi obziri, ki jih to koščljivo delo zahteva.

Toda pri obnavljanju teh temeljev in najpotrebnejših elementov smo grešili že od prvega dne po ustanovitvi narodne države. Mislili so, da je z zmago nad sovražnikom in z ustanovitvijo neodvisne države popolnoma zagotovljena in izenačena narodna misel, da je že samo s tem vsako plemo vrglo s sebe sleherni plemenski ekskluzivnost in sprejelo splošno in skupne poteze in stremiljenja. Toda vsa tista cepanja in medsebojna trenja, ki jih je neprijatelj za svojega gospostva sistematski ustvarjal in gojil in krepil, so prešla tudi v narodno državo in v znamenju »svobode« so se neovirano še dalje razvijala, namesto da bi jih odstranili, iztrgali in izvržili iz zdravega splošnega narodnega telesa.

Mesto, da so akcije glede izpopolnjevanja narodne misli v naši državi pospeševali trezno in trdno, se je izgubila tako, da nekateri ljudje še danes tavajo brez vsake nade po raznih teorijah o nacionalni razcepljenosti. Pa tudi pri tistih, ki so izrečno stali na stališču narodnega edinstva, je bilo tolikšne nejasnosti in popolnoma nerazodnih postopkov, da bi se moglo, sočed po njihovem postopku, reči, da so stremeli k popolnoma nasprotnemu cilju. Tako n. pr. so državniki, ki so smatrali narodno edinstvo za dogmo, imenovali naše narodno in državno edinstvo s »kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev« in s tem uvedli trojnost. S tem so omogočili vztrajanje na podlagah plemenskega individualizma, nestrpnosti in vseh tistih strasti, ki smo jih podedovali od sovražnih vladavin.

Napačen centralizem

Toda s federativnim imenom države so uvedli skrajni upravni centralizem, ki je s svojimi slabimi stranmi povzročil takšne spore, da so še bolj razedinjali že z uradnim imenom razcepljeno nacionalno bistvo. S tem so enostavno preprečili posplošitev narodne misli, namesto da bi bili najprvo ugotovili enotno narodno ime v skladu z nacionalno mislijo in tej misli prilagodili upravni sistem, ki bi ustrezal razmeram in stanju v našem narodu in državi.

Kakor vidimo, so centralizirali obliko in metodo dela, bistvo in pravo vsebino nacionalne misli pa so decentralizirali. Centralizirali so zunanje in prehodne stvari na škodo zgodovinsko nepobitnih stvari. Hoteli so, naj se nacionalna misel posploši in izenači, a delali so nasprotno. To je najboljši dokaz, da je tvorba narodne države na-

iskreno odpovedali svojim zmotam in da hočejo prav tako zvesto služiti državi, kakor ji je on do poslednjega svojega diha. Pri mnogih se je v svoji dobri veri prevareal, ali zato je tem globlje veroval v poslanstvo slovenskega dela jugoslovenske skupnosti pri izgradnji velike in močne Jugoslavije ter stal do zadnjega v vrstah onih, ki so se posvetili temu delu, star po letih, a vedno mlad po duhu in optimizmu, kakor eden od naših najmlajših.

Jugoslovensko fronto v Sloveniji je v petek za vedno zapustil stari zvest bojevnik, ki ji je bil vzor krščanskega duhovnika, polnega vere v državo in ljubezni do naroda. Težka je izguba, ki je nastala z njegovim odhodom. Tolaži nas zavest, da kakor znamenja kažejo ipak raste med našo mlajšo duhovščino generacija, ki bo dala iz sebe svečenike, vredne dediče in naslednike trnovskega služabnika Gospoda in naroda, Ivana Vrhovnika.

Ali je imel Rintelen zveze s hitlerjevci?

Dunaj, 9. marca w. Sodna razprava proti dr. Rintelenu je postala danes zelo zanimiva. Kakor znano, je v sredo državni svetnik dr. Funder kot priča izjavil, da se je dne 25. julija v vojnem ministertvu prijavil neznanec, ki je sporočil, da je dr. Rintelen v hotelu »Imperial« pravkar sprejel obisk odličnega narodnega socialisti. V četrtki je ugotovil kot priča zaslišani trgovnik minister Stockinger, da je bil ta neznanec tirolski industrijec Reitlinger, ki mu je takrat sporočil, da je bil v hotelu »Imperial« neki dr. Weydenhammer.

V začetku razprave je predsednik najprej prečital policijsko poročilo o političnem delovanju dr. Weydenhammerja, ki je bil štabni šef deželnega inspektorja Habichta. Dr. Weydenhammer se po razpoložljivih informacijah smatra lahko kot duševni povzročitelj, vodja in finančni skoraj vseh proti Avstriji izvršenih terorističnih dejanj, predvsem tudi prvatnega poizkusa dne 25. julija. Stremel je baje za tem, da bi postal v priključeni Avstriji gospodarski vodja, in je zaradi tega vzdrževal tesne zveze s poslanco Landbunda in bivšim podkancelarjem Winklerjem. Imel je baje dne 24. in 25. julija na Dunaju tudi razgovore z voditelji upora ter je bil ponovno v Rimu, kjer je vzdrževal zveze s obtožencem. Policija je nadalje ugotovila, da je ta Weydenhammer stanoval pod napačnim imenom Rudolfa Williama od 24. do 26. julija v hotelu »Cobenzl« na Dunaju.

Obtoženec je izjavil v razpravi, da ima Weydenhammerja ne pozna, s pridržkom glede na svoje sedanje zdravstveno stanje.

Z veliko napetostjo se je nato pričakovala izjava industrijca Reitlingerja, ki je kot priča potrdil, da je dne 25. julija stanoval v hotelu »Imperial« ter po kosilu med 18. in 14. uro na stopnišču srečal dr. Weydenhammerja, ki ga je že od prej poznal, ker je bil zastopnik Nemške banke v Glavni banki za Tirolsko in Predalrsko. Dr. Weydenhammerju se je takrat zelo mudilo in sta se samo bežno pozdravila. Prišel je z istega hodnika, kjer je bila njegova soba in tudi soba dr. Rintelena. O tem je priča še istega dne ponopide obvestil ministra Stockingerja.

Obtoženec je na vprašanje izjavil, da je izključeno, da bi ga bil dr. Weydenham-

mer obiskal, ker tega človeka sploh ne pozna.

Na pripombo, da je v poslovnem pismu in prvem policijskem zapisniku navedeno, da ga je kritičnega popoldneva obiskal neznanec, je izjavil dr. Rintelen: »Ker dr. Weydenhammerja nisem poznal, smatram da to ni bil dr. Weydenhammer. Imena Williama ne poznam.«

Predsednik je nato prečital zapisnik izpovedbe neke dame, ki noče biti imenovana, po katerem je dr. Rintelen v Rimu sprejel obisk inž. I. Rotherspielerja, ki je bil v Genovi vodja tamkašnje narodnosocialistične skupine.

Dr. Rintelen je izjavil, da človeka s tem imenom ne pozna. Predsednik je nato prečital policijsko poročilo, po katerem sta bila dr. Rintelen in dr. Weydenhammer l. 1933 nekoč istočasno na Dunaju, l. 1934 pa se je njiju bivanje na Dunaju dvakrat časovno estrijnalo, in sicer ob koncu aprila in v dneh od 24. do 26. julija. Predsednik je prečital tudi dopis glavnega ravnateljstva javne varnosti, po katerem je neka zapna oseba, ki ji je bila objubljena tajnost, izjavila, da je bil dr. Weydenhammer kot osebni in posredni zastopnik Habichta čestno v Rimu, kjer je imel razgovore z dr. Rintelenom. Tudi prevrat na Koroškem je uprizoril dr. Weydenhammer in je bil tisti, ki je z letalom odpeljal tirolskega okrožnega voditelja Hoferja iz Boicana.

Okozi popoldneva je predsednik sporočil, da je pravkar prispela iz Milana brzojavka, naslednje vsebine:

»Bil sem sedem mesecev legacijski sluga pri ministru Rintelenu. Čital sem danes v italijanskih listih poročila o razpravi in je moja dolžnost sporočiti, da je bil dr. Weydenhammer pod napačnim imenom Williams pet ali šestkrat v Rimu na večerji pri Rintelenu. Po večerji sta se gospoda zaprla in ostala popolnoma sama do l ali 2 ponoči. Nič ne smel blizu. S spoštovanjem, prosim, da mojega imena ne imenujete v razpravi.«

Predsednik je izjavil, da brzojavko poslal sluga Ripoldi. Državni pravdnik in zagovornik sta nato skupno predlagala, naj se ta sluzja pozove kot priča. Sodišče je predlogo ugodilo in je bil Ripoldi že pozvan kot priča.

Obtoženec je ugotovil, da vsebina brzojavke ni točna in polaga celo sam veliko vrednost na zaslivanje Ripoldija.

J. A. Kuamer

NOVA OFENZIVA V GRČIJI

Včeraj popoldne so vladne čete pričele nov splošni napad proti upornikom, ki naj prinese odločitev — Uporniki se trdovratno branijo

Atene, 9. marca. p. Ker je slabo vreme, ki je zadnje dni ovrnilo vojne operacije vladnih čet, ponehalo in se je popoldne zjasnilo, je general Kondilis kot vrhovni poveljnik vladnih čet odredil generalno ofenzivo proti upornikom v severni Grčiji. Vladne čete so popoldne okrog 16. prešle v napad. Kmalu so prekoračile reko Strumo in se spopadle z uporniki. Vse kaže, da bo ta bitka odločilnega pomena za razvoj nadaljnjih dogodkov v Grčiji. Na obeh straneh se sedaj dobro pripravili. Uporniki, ki so bili poprej v veliki manjšini, so izkoristili odmor. Izvedli so v severni Grčiji prisilno mobilizacijo vseh letnikov, ter pozvali pod orožje vse moške od 15. do 60. leta. Na ta način so zbrali okrog 100.000 mož, tako da so številčno enaki vladnim četam. Vladne čete pa so bolje opremljene, tako da je boj dokaj neenak. Boji še trajajo in se na obeh straneh bore zelo vztrajno. Vladne čete so le posameznih manjših odsekih postopno upornike nanj, drugod pa se uporniki še vedno drže in so izpostavljene topovskemu ognju. V vladnih krogih so prepričani, da bo to končan obračun z uporniki.

Uporniki prosijo za ustavitve obstreljevanja?

Atene, 9. marca. AA. Zvečer je prispela vest, da so uporniki zaprosili, naj se ustavi obstreljevanje mest, ki so jih zasedli. Dobil so odgovor: *Vdajte se, drugače se bo obstreljevanje nadaljevalo!*

Tsaldaris napoveduje končni obračun

Atene, 9. marca. AA. Atenska agencija poroča: Predsednik vlade Tsaldaris je izjavil, da bo uporniški pokret z enim samim zamahom strl, če se uporniki že sami od sebe ne bodo razkopirali. Svetoval sem prebivalstvu, naj ostane hladnokrvno, vladati bo pa že gledala, da napravi red. To pot bo storila odločno in tako temeljito, da bo za bodoče zagotovljen mir grškega naroda.

Upornikom prede trda

Atene, 9. marca. d. V Atene je prispela cela vrsta poročil o neugodnem položaju vstavev. Tako poročajo, da je 12 iz Soluna poslanih letal močno bombardirala uporniške postojanke v vzhodni Makedoniji. Na strani vstavev je bilo baje zelo mnogo smrtnih žrtev. Nadalje poročajo, da so nekatere voditelje v Kavali in Drami pozvali njihovi pristaši, naj prepuste vodstvo komunistom. Končno poročajo, da so vrhovni voditelji vstavev izmenjali med seboj zelo pesimistične brzojavke.

Mobilizacija upornikov

Sofija, 9. marca. d. Z bolgarsko - grške meje je prispela vest, da so vstavi v Traciji ter pokrajinskih, kjer obvladujejo položaj mobilizirali vse moške od 15. do 60. leta starosti, jih v vojašnicah preoblikovali ter takoj poslali na fronto. Vstavi so dosegli odbili vse poskuse vladnih čet za prekoračenje Strume. Posamezni oddelki vstavev so prodri preko Strume, porušili telefonske zveze ter razstrelili več železniških mostov. Venizelos je izdal prebivalstvu v Traciji in grški Makedoniji proglas, v katerem obljublja med drugim prvoletno dnevno odškodnino po 50 drahem.

Venizelos ranjen?

Atene, 9. marca. e. Po nepotrjeni vesti je nek jugoslovanski parnik, ki se je nahajal nedaleč od grškega otoka Velosa, ujel brezlično brzjovjko, iz katere je razvidno, da je bil Venizelos hudo ranjen in da je na potu v Aleksandrijo.

London, 9. marca. e. Iz uporniškega tabora demantirajo vest, da je bil Venizelos ranjen ob priliki bombardiranja njegove hiše na Kreti. Prav tako demantirajo vest, da je Venizelos na krvno eno izmed uporniških ladij na potu v Aleksandrijo. Venizelos skuša vzpostaviti s Krete zvezo z grškim kopnim in Makedoniji, da bi mogel uspešneje voditi revolucionarni pokret.

Promet s Solunom ustavljen

Beograd, 9. marca. p. Zaradi splošne ofenzive proti upornikom je bil na željo grške vlade nocjo ustavljen do nadaljnjega ves železniški promet med Djevdjelijo in Solunom, ker potrebuje grška vlada to progo za prevoz vojašva.

Novo aretacije

Atene, 9. marca. w. Oblastva v Atenah še vedno zapirajo množice opozicionalcev. Med drugimi je bil aretiran vodja Venizelosove telesne straže Ciparis. Med aretiranimi je dalje več senatorjev, poslancev in visokih častnikov. V zaporih je že zastopnik Epira in potomec slavnega junaka iz bojev za neodvisnost Botzaris. Vodja socialno-demokratske stranke, ki ni hotel podpisati izjave o lojalnosti, še ni bil izpuščen na svobodo.

Vlada kupuje orožje

Atene, 9. marca. w. Vladne čete, ki so bile ojačane s petimi letali, pričakujejo za danes ali jutri prihod še desetih letal, ki so bila kupljena v Angliji. Dalje se zahtuje, da so v teku pogajanja z neko inozemsko ladjedelnico za takojšnjo dobavo nove križarke.

Uporniki zaplenili turško ladjo

Atene, 9. marca. AA. »Katimerinis« poroča, da je uporna križarka »Georgios Averof« zaplenila turško tovorno ladjo »Konioj« in jo spravila na Mitilene. Ladja je bila natovorjena s premogom.

14-dnevni moratorij v Grčiji

Atene, 9. marca. AA. Glede na izredne razmere je vlada odredila 14dnevni moratorij za vsa zasebna trgovska plačila.

Francija za najstrožjo nevtralnost

Paris, 9. marca. d. Glede na položaj na Balkanu piše »Temps«, da je s stališča mednarodnega prava enostaven. Gre za čisto notranjo grško zadevo. Bolgarska vlada je v Atenah zagotovila, da grške državljanske vojske ne bo izrabila za doseg kakih koristi v Makedoniji. Tudi Turčija je izvedla samo varnostne ukrepe na meji. Glede na vse to se ne morejo pričakovati nobeni zapletljaji. Kar se tiče stališča Francije in Anglije, sta popolnoma soglasni v mnenju, da je treba zasledovati razvoj dogodkov v Grčiji v popolni nevtralnosti in da se pod nobenimi pogoji državljanska vojna ne sme podpirati. Posredovanja angleškega poslanika v Atenah so imela samo namen obrniti red.

Poziv k mirni rešitvi spora

Paris, 9. marca. w. Ravnateljstvo mednarodnega urada za mir je poslalo Tsaldarisu in Venizelosu brzojavki, v katerih jih roti, ne da bi se hotelo vmešavati v notranje grške zadeve, naj se po možnosti odredita nasilni rešitvi obstoječih nasporetov in po mirni poti zopet dosežeta spravo in mir.

Kdo stoji za Venizelosom

Angleški listi domnevajo, da je upor v Grčiji delo onih, ki bi radi razbili balkanski pakt

Solun, 9. marca. g. Venizelos je proglasil otok Kreto za neodvisno grško republiko, ki se je odcepila od ostale Grčije. V posebnem proglasu Venizelos poziva prebivalstvo, naj vztraja na strani upornikov, ker bodo ti gotovo zmagali v sedanjih bojih. Vest o proglasitvi neodvisne republike Krete je oddajala brezlična postaja v Canaji, prestolnici na Kreti preko vse Grčije. Prvi ukrep, ki ga je izdal Venizelos v svoji novi državi, je bil, da je uvedel poseben davek.

Paris, 9. marca. e. V razgovoru z dopisnikom »Journala« je bil predsednik grške vlade Tsaldaris precej optimističen glede na potek sedanje državljanske vojne v Grčiji. Izjavil je v imenu vlade, da odklanja vsaka pogajanja z uporniki. Tsaldaris pravi, da Venizelos s svojim prizadevanjem po odcepitvi Krete in nekaterih drugih otokov od Grčije ter proglasitvi njihove neodvisnosti ne bo imel sreče. V splošnem ti pusti otoki za venizeliste ne morejo imeti nobenega strateškega pomena.

Atene, 9. marca. p. Vlada je bila obveščena, da je Venizelos po proglasitvi Krete za samostojno republiko brzojavno napisal grškega poslanika v Varšavi, ki je njegov osebni prijatelj, naj bičasno prevzel zastopstvo Venizelosove republike v zunanjem svetu.

London, 9. marca. e. Današnji »Daily Herald« je objavil članek pod naslovom »Za grško revolucijo stoji Mussolini«.

Zalostne zablode poljske kratkovidnosti

Varšava, 6. marca. Jugoslovanska in češka javnost sta si ustvarili sodbo o poljski politiki, ki je vedno kazala svoj protislovanski značaj, že v avstrijskih časih, ko so bili Poljaki od Badenija dalje najtrdnješa podpora dunajske germinatorske vlade. Brezobzirni oportunistem poljske delegacije je Dunaj plačeval s tem, da je dajal Poljaki komu popolnoma proste roke v Galiciji, kjer so Ukrajinci morali občutiti vso težo poljskega pritiska. Tudi odkar je obnovljena poljska država, se Poljaki na žalost niso izpremenili v pogledu svoje slovanske, ali bolje: neslovanske orientacije.

Najnovejši politični koncept maršala Piłsudskega pa je v pogledu protislovanske usmerjenosti nedvomno dosegel svoj višek. Za ceno desetletnega sporazuma z Nemčijo, ki je gotovo zelo dvomljive vrednosti, se je morala Poljska očitljivo zavezati, da bo prevzela vlogo napadača proti vsemu, kar je slovanskega v Evropi. Čudno je, kako je izvila iz treh razlogov za večne polemike s Češkoslovaško, manj znano pa bo, da je sedaj na vrsti Jugoslavija, da postane cilj čudnih poljskih ljubizmov.

V Vilnu, kjer je gnezdo znanih poljskih germanofilov, imajo tudi »Klub prijateljev Madžarske«, ki je pred kratkim priredil predavanje vseučiliškega profesorja Bosowskega o predmetu »Madžarska in Jugoslavija«. Profesor Bosowski se je s tem predavanjem habilitiral za branitelja Madžarov. Izjavil je namreč, da se je po marsejskem umoru vsa Evropa čudila gonji, ki jo je vodil Beograd na pobudo Prage proti Madžarom. V nadaljnjih besedah se je tudi profesor sam čudil, kako je mogla Jugoslavija zameriti Madžarom, da protidržavnim emigrantom iz Jugoslavije niso odrekli gostoljubja. Bosowski je ponavljal znane laži o desetisočih izgnanih Madžarov in se povzpelo do neumne trditve, da so Madžari na jugoslovanskih tleh prarodno prebivalstvo, stanujoče tam že od pamtiveka. Predavatelj je nazival pravično pravdo Jugoslavije v Zenevi nepošteno gonjo proti Madžarski, ki da je »baje« kompromitirana v marsejskem umoru. Za prof. Bosowskim je povzel besedo grof Marjan Plater, ki pa si je dovolil tako prostaške napade proti Jugoslaviji, da so njegovi izjavjani lahko veselil samo — Madžari. Grofovski šlachče se je poslužil onega izrazoslovja, ki so ga za Jugoslovane od nekaj rabilsi samo dumajski in madžarski židovski listi.

Višek pa so dosegli žalostni izpadi proti Jugoslaviji z zaključnim govorom sedanjega rektorja vilenske univerze prof. Zdzichowskega. Ta zastopnik poljske znanosti na beloruskem ozemlju je označil marsejski umor sicer kot hud udarec zoper Jugoslavijo, trdil pa je, da je »Jugoslavija čisto neumestno izgubila ravnostne in v slepem sovražstvu obdolžila Madžare tega umora.« Mala antanta se je le zato vrgla na Madžarsko, ker je slednja razorožena in se napadalcem ni bilo treba bati oboroženega odpora. Gospod Zdzichowski je rekel: »Ker je Madžarska dala zatočišče opozicionalcem (!), so morali vsi Madžari zapustiti Jugoslavijo, tla svojih prednikov, ki so po trianonskem miru prišla pod oblast Srbije.« Gospod rektor ne pozna niti Češkoslovaške niti Jugoslavije, marveč govori dosledno o Češki in Srbiji. V sodobni zgodovini ni primere, pravi rektor, za slično divjaštvo, kvečjemu, ako posežemo v 16. vek, ko so Španci s silo izganjali Mavre.

Govornik se je povzpelo celo do naslednjih trditvev, ki jih navajamo doslovno:

katerem spravlja pisec sedanje grško revolucijo v zvezo s prizadevanji Mussolinija, da bi uničil težko ustvarjeni Balkanski pakt, ki je na poti njegovim načrtom o ustvaritvi starega rimskega imperija. Pisec se obirno bavi z neobičajno živahno vojaško delavnostjo Bolgarije, kakor tudi z negotovim stališčem, ki ga zavzema bolgarski tisk proti grškim upornikom. Pri tem očitno Italiji, da bi rada prišla na najcenejši način do razbitja Balkanskega pakta s tem, da se skriva za akcijo bolgarskih italofilov in venizelistov, ki so znani po svoji italofilski politiki. Tudi »Daily Telegraph« objavlja slično vest svojega dopisnika, ki govori o slutnjah grških političnih krogov, da ima Italija v sedanji grški revoluciji svoje prste vmes. Po njegovih trditvah smatrajo isti krogi, da ni izključno obstoj sporazuma, po katerem je Bolgarija dobila, če bi upor uspel, izhod na Egejsko morje.

Tudi ostali londonski listi prinašajo razna razmotrivanja ter imajo slične zelo interesantne vesti o sedanjem razvoju grške revolucije. »Times« ostro napada Venizelosa in pravi med drugim, da je njegov pokret vznemiril prijatelje, sosedne in upnike Grčije. Pobude, ki jih je imel Venizelos pri tem, niso merodajne. »Morning-post« pa piše, da motre angleški politični krogi s precejšnjo skrbjo dogodke v Grčiji in se zlasti vprašujejo, kakšne bi utegnile biti posledice za mednarodni položaj.

»Madžari tedaj ne morejo imeti posebnih prijateljskih čustev in ne morejo Srbom oprostiti brezobzirnega raznarodovanja Madžarov in barbarskega uničevanja spomenikov madžarske prošlosti. Na temelju svojih potovanj po Madžarski lahko potrdim, da madžarski narod priznava junškemu srbskemu narodu vse njegove vrlin, ki jih je pokazal na bojnih poljanah. Toda zakaj v njegovih odnosih do Madžarov ni sledu o tem viteštvu? To se da razlagati samo iz primitivnosti mladega naroda, ki nima tradicije, potekajoče iz dolgih kulturnih vekov.«

Vse te madžarofilske in protislovanske izlive je s odobravanjem vzelo na znanje poslulaštvo, sestavljeno iz najodličnejših predstavnikov mesta Vilna, ki leži v strjenjem beloruskem jezиковem ozemlju. Vilenski dnevnik »Slovo« je objavil te sramotne govore in jim posvetil cele štiri stolpce.

Zalostno so te posledice tesnoerčnega poljskega šovinizma, ki v svoji kratkovidnosti, a deloma tudi v svoji megalomaniji rabi služu teju, kakor da bi iskal prijateljstva in sodelovanja z bratom. Na čast poljskemu narodu in poljski inteligenci pa je treba pribiti, da se takim zablodam udaja le majhen del prebivalstva, predvsem onega, ki živi na nepoljskem slovanskem ozemlju, pa skuša s takimi žalostnimi izpadi udušiti glas lastne vesti zaradi zatiranja drugih slovanskih manjšin. Med prebivalstvom na strjenjem poljskem ozemlju pa slovanska misel prodira vedno globlje v narodovo dušo.

SMUČARJI!

Uporabljajte

dr. Kmetovno mazilo

in olje za sončenje.

Dobl se v vseh lekarnah in drogerijah po 10.— Din.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 9. marca. b. Danes so bile na mesto XVII. kola odigrane prekinjene partije. Do 19. so bile dokončane partije: Alatorcev je v prekinjenih partijah proti Bogatirčuku in Kanu dosegel remis. Lilienthal je kot črni porazil Rjumina, Flohr pa Romanovskega in ima sedaj enako število točk, kakor Botvinnik. Po odmoru so se nadaljevale še partije Goglidze : Lisicin, Lisicin : Pirc, Lisicin : Kan in Lisicin : Stahlberg.

V nadaljevanju se je končala najprej partija Goglidze - Lisicin neodločeno. Nato je Lisicin igral proti Stahlbergu in zmagal. Nedokončani sta ostali še partiji Lisicin-Pirc in Lisicin - Kan. Obe partiji bosta odigrani jutri, v nedeljo, ko je sicer prost dan. Naknadno nam javljajo, da se je partija Spielmann - Lisicin končala z zmago Spielmanna in ne z remijem, kakor je bilo napočeno javljeno.

Menčikova je danes igrala simultanko proti 10 najboljšim moskovskim šahistom in dosegla odlične uspehe. Dobil je devet partij ena pa je bila remis. Včeraj so udeleženci moskovskega turnirja igrali protidamski reprezentanci Moskve na 50 deskah. Zmagali so mojštri z rezultatom 34 1/2 : 15 1/2.

Stanje po 16. kolu: Flohr in Botvinnik 11 in pol, dr. Lasker 10 in pol, Löwenfisch 10, Capablanca 9 in pol, Razozin, Spielmann 9, Romanovskij in Lilienthal 8 in pol, Kan 8 (1), Rabinovič 8, Goglidze, Alatorcev, Rjumun 7 in pol, Lisicin 6 in pol (2), Stahlberg 6 in pol, Pirc 6 (1), Bogatirčuk 6, Čehover 5, Menčikova 1 in pol.

Pomladne dolžnosti.

Ko nastopa pomlad, ima mati narava polne roke dela, ker mora vse sbruditi k novemu razvoju. Tudi to svojo pomladno dolžnost izpolnjuje narava, toda človek, ki vlada nad njo, vrši še več, tudi on pomaga naravi, kadar sama ne zmore svojega dela. Človek tme s svojim duhom izkoristi naravo kot pomočnico, ker zna izkoristiti njeno plemenito in podaljšanje življenja.

Mnogoštevilno plemenito rastlinje se uporablja v vseh mogočih področjih, da se doseže naravni zdravilni učinek. Najpogostejše pa je takozvano pomladno zdravljenje s čaji iz preizkušenih planinskih zelišč. Iz takih sestoji med drugimi tudi obče znani Planinka čaj ljubljanskega lekarnarja Mr. Bahovca. Tako zdravljenje

je postalo tekom let v vsaki družini, rekli bi, neka pomladna dolžnost, ki jo radi izpolnjujejo, ker na udoben in naraven način dosega svoj namen: regeneracijo krvi, normalizacijo krvnega obtoka, temeljito čiščenje prebavnih organov, kot črevesja, ledvic, jeter, žolčnega mehurja itd.

Znaki nerednega delovanja prebavnih organov so v prvi vrsti: zapeka, napetost telesa, gorečica, pogostni glavoboli, tesnoba, stni občutki, pomanjkanje spanja, kakor tudi obolenja po sečni kislini, hemoroidi, slabost srca, kopičenje maščobe, bolezn ledvic, nevrozost in mnoge druge živčne bolezni. — V borbi proti tem boleznim in posebno že proti nastajanju istih so prej navedeni čaji izvrsten naraven in priprost pripomoček.

Volilno gibanje

Volilna konferenca JNS v škofji Loki

Na pobudo sreskega pododbora JNS za škofješko območje se je vršila v četrtek dopoldne izredna skupščina JNS. Na kratko je »Jutro« o njej že poročalo, iz naknadnega poročila pa še posamezno:

Zboru je prisostvoval tudi g. Pucelj, svoje zastopnike so poslale vse občinske in krajevne organizacije JNS, prišlo pa je tudi več županov, izvoljenih na listah JNS. O političnem položaju je poročal predsednik pododbora, župan Stevo Sink, potem pa je govoril g. minister Pucelj. Predsednik vlade g. Jevtič je bila poslana pozdravna brzojavka s pristavkom, da se bo škofješko območje brez pridržkov priključilo njegovi listi.

Skljenjeno je bilo, da se sreski pododbor JNS, kakor tudi vse občinske in krajevne organizacije pretvorijo v volilne odbore, s kooptacijo še drugih oseb, ki bodo voljne sodelovati, predvsem iz gospodarskih krogov. Do odločitve glede kandidature ni prišlo in se bo o tem končno odločeno na prihodnjem, volilnem sestanku. Vsi govorniki so naglašali potrebo osamosvojitve škofješkega območja in to predvsem iz gospodarskih vidikov. Kandidat naj bi užival zaupanje širokega kroga prebivalstva, baš s stališča osamosvojitve sreza.

Volilni sestaneč za novomeški srez

V nedeljo bo za srez Novo mesto volilni sestaneč, ki se ga bo udeležil tudi minister dr. Marušič. V tem srezu so dosejati prijavljene kandidature dosedanjega poslanca g. Klince, novomeškega župana in ban. svet. dr. Režka ter gg. županov Bulca in Matka.

Srez Maribor levi breg

V soboto dopoldne je bila v Mariboru konferenca širšega volilnega odbora sreske organizacije JNS za srez Maribor levi breg. Predsedoval je dr. Gorisek, navzoča sta bila m. dr. tuđ župan dr. Lipold in banovinski svetnik Janžekovič. Ker je med tem g. Lukačič sprejel kandidacijo za Ljutomerški srez, je konferenca soglasno odobrila za levi mariborski srez naslednji kandidat predlog: banovinski svetnik Ivan Janžekovič in dr. tožilec v p. dr. Jančič kot kandidata, strokovni učitelj Ivan Robnik in obrt-

Velik zbor učiteljstva v počaščenje prezidenta Masaryka

Ljubljana, 9. marca. Davi ob 9. se je pričel na Taboru mogočen zbor, ki mu je prisostvovalo nad 1000 učiteljev in učiteljic iz devetih srezov. Oder je bil slavnostno okrašen in so ga napolnili pevci in pevke ljubljanskega učiteljstva. Zbor je otvoril predsednik litijske sreske organizacije JUU g. Jože Zupančič. Posebej je pozdravil zastopnika bana g. prosvetnega načelnika prof. Breznika, konzula CSR g. inž. Sevička, župana g. dr. Ravnarja, banska šolska nadzornika gg. Drnovška in Skulja, predstavnika JČ lige g. dr. Stareta in nadsvetnika g. Goverkarja, univ. prof. dr. Ozvalda, namestnika direktorja učiteljstva g. Vazaza, gg. ravnatelja mešč. šk. Grma in Hočevar, je ter vse sreske šolske nadzornike. Viharo je bil pozdravljen univ. profesor g. dr. Mihajlo Rostohar iz Brna. Ko je zbor ob splošnem pritjevanju odposlal vdavnostne brzojavke kralju Petru II. in prezidentu CSR dr. Tomažu Masaryku, so učiteljstveni pod vodstvom prof. Repovža zapeli jugoslovensko in češkoslovaško himno. Prezidenta Masaryka je orisal v odličnem govoru g. Vojteh Debeliak iz Škofje Loke. Nato je pevski zbor krasno zapel Masarykovo najljubšo pesem: »Zabučale gore.« Zbor sta s toplim nagovorom pozdravila župan dr. Ravnar in g. dr. Starč.

Prof. dr. Mihajlo Rostohar je ob napeti pozornosti vseh predaval o psiholoških osnovah začnega čitanja. Razvil je duševni potek čitanja zrelega čitalca in začelnika ter pokazal na razliko med obema. Z nazornimi dokumenti je pojasnil razliko med zaznavanjem otroka in zrelega čitalca. Dalje je opozoril na poseben pomen razvijanja predstave črk pri otrokih, od katerih je odvisa apercipcija črk in besede. Navajal je tudi, da obstajajo med otroki elementarnega razreda trije tipi duševnega udejstvanja pri čitanju: sintetični, globalni in analitični. Ker globalisti prehajajo končno v tip analitikov, obstojata prav za prav le dva glavna tipa: približno 70 odst. je analitikov in 30 odst. sintetikov. Na te skupine se mora ozirati vsaka metoda začnega pouka in je potrebno iz tega vidika presojati vse dosežane metode začnega čitanja. Predavatelj sklepa, da ni mogoče dekretirati zgolj ene, do podrobnosti predpisane metode za početni pouk čitanja, temveč je potrebno, da se omejimo samo na okvirno metodo, ki je postavljena na psihološka načela. V ostalem pa prepusti učitelju, da prilagodi metodo začnega čitanja svojstvu teh treh različnih duševnih tipov otrok. To predvsem predpostavlja globoko psihološko izobrazbo učitelja, ki ga šele usposablja, da lahko suvereno prilagoja me-

Ljutomerški srez

V četrtek se je vršila v Ljutomeru volilni sestaneč za škofješko območje na Jevtičevi listi. Navzoči so bili 103 delegati. Večina navzočih je bila za kandidacijo g. Lukačiča, toda pri glasovanju se se čele gati iz Apsaše kotline v mnemu, da g. Lukačič kandidira tudi v Mariboru, lamkih za g. Skubalo. Od štirih prijavljenih kandidatov so dobili g. Lukačič s namestnikom g. Kovačem iz Štrigove 47, g. Skubala s namestnikom došednjim poslancem g. Zemljičem 53, g. Martin Spindler in g. Kubarč pa 3 glasove. Kot kandidata za Ljutomerški srez bosta torej sporočena nosilci liste g. Jevtiča gg. Skubala in Lukačič.

Iz šmarskega sreza

Iz šmarskega sreza nam poročajo, da je prijavil svojo kandidacijo za volitve dne 5. maja 1935 tuđi g. Anton Bračun, kmetovalec in poslovodja pošte v Zagorju pri Pištancu.

Predstavniki Jevtičeve liste v volilnem odboru

Beograd, 9. marca. p. Vsaka državna kandidatna lista mora imeti v glavnem volilnem odboru svoje zastopnike. Liste predsednika vlade g. Jevtiča bosta v glavnem volilnem odboru zastopala beograjski župan Vlada Ilić in predsednik zdravniške zbornice v Beogradu dr. Dušan Popović, njuna namestnika pa sta dr. Fran Svetek, član Državnega sveta in Djordje Poparac, hotelir v Beogradu.

todo začnega čitanja duši otroka na desego končnega cilja.

Zivahne debate so se udeležili profesorji in učiteljstvo, predavatelj je dajal podrobna pojasnila. Končni del zborovanja je posvetilo učiteljstvo stanovskim zadevam. G. Mikuž iz Ljubljane je podal kratko poročilo, nakar je predlagal več resolucij, v katerih iznaša učiteljstvo svoje težnje. Po izčrpnih in vsestranskih debati so bile resolucije sprejete soglasno, nakar je g. Zupančič zaključil res lepo in vsebinsko polno manifestacijo.

Pred izpremembo režima v Bolgariji?

Paris, 9. marca. e. Dopoldne je prispela iz Sofije vest, da je treba pričakovati v Bolgariji velik politični preokret. Baje je vlada generala Zlateva sklenila podati ostavko, da bi ustvarila možnost za sestavo vlade narodne koncentracije.

Sofija, 9. marca. AA. Tu demantirajo glasove o nameravanih odstopu bolgarske vlade.

Popust za potovanja na Oplenac

Beograd, 9. marca. Za potovanje pokloniteljev v posebnih vlakih na Oplenac, to je do Arangeljovca oziroma Mladenovca, je generalno tavnateljstvo državnih železnic dovolilo 66% popust od normalne vožnje potniških vlakov pod pogojem, da se plača najmanj znesek za 400 listkov III. razreda v vsaki smeri. Za potovanje pokloniteljev z rednimi vlakovi in skupinah po najmanj 50 oseb, bodo dovoljeni popusti 66% od normalne vožnje do Arangeljovca, oziroma Mladenovca in nazaj, pod pogojem, da se peljejo poklonitelji skupaj tako tja kakor nazaj. Prošnje za ta popust je treba poslati komercialnemu oddelku generalnega ravnateljstva državnih železnic v Beogradu, najkasneje 15 do 20 dni pred odhodom, da se bo mogel pravočasno določiti spored potovanja.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za nedeljo: Vreme se bo razvedrilo, mraz še naraste, ponekod bo po malem snežilo.

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, slabe padavine od časa do časa, zmerno hladno.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Temperatura se bo dvignila. Na zapadu v gorah pretežno jasno in bolj toplo. Splošni vremenski izgledi: V dveh ali treh dneh bo mraz odjenjal.